

Älykkään erikoistumisen hankkeet osana kevään 2022 EAKR- rahoitushakuja

Uudistuva ja osaava Suomi,
Alue- ja rakennepolitiikan ohjelma 2021–2027 - toimintalinja 1.1

Paula Karppinen 25.4.2022

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

EAKR

Innovatiivinen
Suomi

TKI

Digitalisaatio

Pk-yritykset

Hiilineutraali
Suomi

Energiatehokkuus ja
päästövähennykset

Ilmastonmuutoksen
sopeutuminen ja
riskienhallinta

Kiertotalous

Saavutettavampi
Suomi

Tieliikenne
(Itä- ja Pohjois-
Suomi)

ESR+

Työllistävä,
osaava ja
osallistava
Suomi

Työllisyys

Osaaminen

Yhdenvertaisuus ja
osallisuus

Sosiaalisten
innovaatioiden
Suomi

Sosiaaliset
innovaatiot
(nuoret)

Aineellista
puutetta
torjuva Suomi

Aineellinen apu

JTF

Oikeuden-
mukaisen
siirtymän
Suomi

Liiketoiminta ja
työpaikat

TKI-investoinnit ja
uudet ratkaisut

Turvetuotanto-
alueiden
kunnostus ja
muuttaminen

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Huomioita ohjelman sisällöistä

- Alueiden omaehtoista kehittämistä tukeva, muutoksissa joustava, ohjelma
- Vahva vaikutus Suomen saamiselle kasvu-uralle pandemian jälkeen
- TKI-toiminta ja pk-yritysten tukeminen/elinkeinoelämän tarpeista nouseva kehittämistoiminta edelleen EAKR:n kulmakiviä
- Vahvempi oma vastuu tuloksellisuudesta ja vaikuttavuudesta ja rahoitusvälineiden yhteensovittamisesta ja niistä viestimisestä
- Yhteistyön ja yhteiskehittämisen eri muodot
- Erityistavoitteen 1.1. (TKI-toiminta) rahoitus kohdennetaan vain maakunnan älykkään erikoistumisen (AES) teemoihin
- Energiatehokkuus, ilmastonmuutos ja kiertotalous, vahva painotus kestävään kasvuun
- Liikennehankkeet ovat aiempaa kestävämpiä, ilmasto-ystävällisempiä ja innovatiivisempia, Liikennejärjestelmien strateginen suunnittelu saavutettavuus-erityistavoitteessa
- Kansallinen tavoite: 35 % EAKR-rahoituksesta ilmastotoimenpiteisiin (TL2 + TL1)
- Digitaalisuus läpileikkaavana
- Tuettavien toimien tulee olla ilmastotavoitteiden ja Euroopan vihreän kasvun ohjelman "do no significant harm" (DNSH) –periaatteen mukaisia

Kuva: Ympäristöministeriö

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

KAINUUN LIITTO

Älykäs erikoistuminen on osa EU:n innovaatiopolitiikkaa, jota maakunta toimijoineen aluekehitystyössä ja EU-rahoituksessa painottavat

- Euroopan komission asetusesityksen (2018/375 final) liitteen 4 mukaisesti kansallisen tai alueellisten älykkään erikoistumisen strategioiden hyvä hallinta on yksi erityistavoitekohtaisista mahdollistavista edellytyksistä, jotka jäsenmaan tulee täyttää EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakauden 2021-2027 alkaessa.
- Älykkään erikoistumisen strategialla varmistetaan, että EU:n tuki on tehokasta ja vaikuttavaa.
- ÄESin päivitys vaadittiin uuteen ohjelmakauteen. Strategialla vaikutus ohjelman vaikuttavuuteen sekä hankkeille asetettaviin vaatimuksiin.

PO1: Kilpailukykyisempi ja älykkäämpi Eurooppa

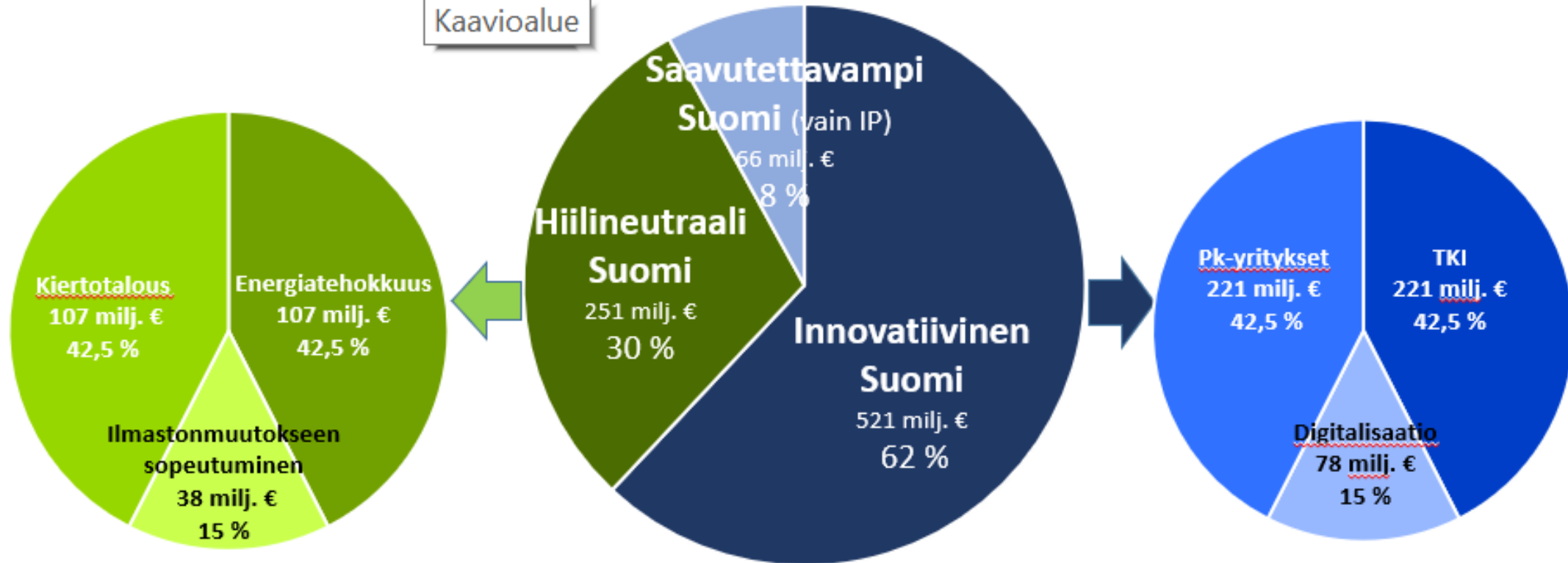
- i) Tutkimus- ja innovointivalmiuksien ja kehittyneiden teknologioiden käyttöönoton kehittäminen ja parantaminen
- ii) Digitalisaation etujen hyödyntäminen kansalaisten, yritysten, tutkimusorganisaatioiden ja viranomaisten hyväksi
- iii) Pk-yritysten kestävä kasvun ja kilpailukyvyn parantaminen ja työpaikkojen luominen pk-yrityksissä muun muassa tuotannollisin investoinnein
- iv) Taitojen kehittäminen älykästä erikoistumista, teollisuuden muutosprosessia ja yrittäjyyttä varten
- v) Digitaalisten yhteyksien parantaminen

Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027: EAKR-toimintalinjat ja –erityistavoitteet sekä niiden indikatiivinen EU-rahoitusosuus

Kaavioalue

Ilmastotoimenpiteisiin 35 % EAKR-rahoituksesta:

- Pääosin Hiilineutraali Suomi –toimintalinjalta (TL 2)
- Myös innovatiivinen Suomi toimintalinjalta (TL 1)

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö • www.tem.fi

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

TL 1 Innovatiivinen Suomi (EAKR)

ET 1.1 Tutkimus- ja innovointivalmiuksien ja kehittyneiden teknologioiden käyttöönoton parantaminen (100 % ÄES)

ET 1.2 Digitalisaation etujen hyödyntäminen kansalaisten, yritysten ja julkishallinnon hyväksi

ET 1.3 Pk-yritysten kasvun ja kilpailukyvyn parantaminen

TL 2 Hiilineutraali Suomi (EAKR) 30 % EAKR-varoista

ET 2.1 Energiatehokkuustoimenpiteiden edistäminen ja kasvihuonekaasujen vähentäminen

ET 2.2 Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuksien ja –palautuvuuden edistäminen

ET 2.3 Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen

TL 3 Saavutettavampi Suomi (EAKR) – vain Itä- ja Pohjois-Suomessa

ET 3.1 Alueellisen ja paikallisen saavutettavuuden kehittäminen

TL 4 Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi (ESR)

TL 5 Sosiaalisten innovaatioiden Suomi (ESR)

TL 6 Aineellista puutetta torjuva Suomi (ESR)

TL X Oikeudenmukainen siirtymä (JTF) – lisätään mukaan 2022

ET 1.1: 100% ÄESin
mukaista; huomioitava
myös ET 2.1 & 2.3 -
hankkeissa

TL1 ja TL2 työnjako: TKI ja
yritystoiminnan tukeminen TL2:lla
silloin, kun kyse on
energiatehokkuudesta ja
kiertotaloudesta => myös hankeparit
ESR+/TL4:n kanssa

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Toimintalinja 1: Innovatiivinen Suomi

Erityistavoite 1.1: Tutkimus- ja innovointivalmiuksien ja kehittyneiden teknologioiden käyttöönoton parantaminen

- TKI-valmiuksien kasvattaminen ja elinkeinoelämälähtöisen innovaatiotoiminnan edistäminen ilmasto- ja kestävän kehityksen tavoitteet huomioivalla tavalla
- Elinkeinoelämän, oppilaitosten, tutkimuslaitosten ja muiden kehittämistoimijoiden (ml. kaupungit, kunnat ja kolmas sektori) sekä loppukäyttäjien yhteistyön lisääminen palvelujen ja tuotteiden arvoketjussa
- Verkostoituminen ja yhteistyö sekä osaamisen siirto

TKI-toiminta

- pk-yritysten tuotteiden, materiaalien, palvelujen ja tuotantomenetelmien **kehittäminen, pilotointi ja kaupallistaminen**, uusien teknologioiden käyttöönotto ja hyödyntäminen
- **elinkeinoelämän tarpeista lähtevät** innovatiiviset ja älykkäät ratkaisut, toimintamallit sekä kokeilu-, pilotointi-, demonstraatio- ja oppimisympäristöt sekä **tutkimusinfrastruktuurien kehittäminen ja yhteiskäyttö**
- **innovatiiviset ja kestävät julkiset hankinnat** referenssiympäristöinä sekä TKI-yhteistyön vaikuttavuuden kasvattajana
- **vihreää siirtymää** tukeva TKI-toiminta

ET 1.1 rahoitus 100 % ÄES teemoihin

Kainuun älykkään erikoistumisen strategia: <https://kainuunliitto.fi/elinkeinot-ja-aluekehitys/kainuu-ohjelmaan-liittyvat-toimialastrategia/alykkaan-erikoistumisen-strategia/>

TKI-yhteistyö ja kehittyneiden teknologioiden käyttöönoton parantaminen

- korkeakoulujen, tutkimuslaitosten sekä toisen asteen koulutuksen järjestäjien ja yritysten **yhteistyö**, osaamisen ja teknologian siirto sekä **kulttuuri- ja luovan osaamisen hyödyntäminen TKI-toiminnassa**
- **elinkeinoelämän ja tutkimuksen yhteistyö** sekä elinkeino- ja työelämälähtöisen **soveltavan tutkimuksen hyödyntäminen yritystoiminnassa**
- elinkeino- ja työelämälähtöinen TKI-toiminta sekä **osaamis- ja innovaatioekosysteemien kehittäminen ja kytkeytyminen kansallisiin ja kansainvälisiin arvoverkostoihin**
- **alueellisten älykkään erikoistumisen strategioiden hallinta ja toimeenpano ja yritysten kiinnittyminen älykkään erikoistumisen prosesseihin**
- älykkääseen erikoistumiseen liittyvät alueiden ja alojen väliset sekä kansainväliset **kumppanuudet**
- teknologioiden uusi soveltaminen ja **uusien teknologioiden käyttöönotto** ja skaalautuminen
- huippuosaamisen soveltaminen ja teknologisten valmiuksien parantaminen; **tutkimuksessa syntyneen tiedon kanavoiminen yritysten ja yhteiskunnan käyttöön**
- **ympäristöä säästävien tuotteiden, materiaalien ja tuotantomenetelmien pilotointi ja demonstraatiot** sekä niiden käyttöönotto ja kaupallistaminen

ERITYISET VALINTAPERUSTEET EU:N ALUE- JA RAKENNEPOLITIIKAN OHJELMAKAUSI 2021-2027

Erityiset valintaperusteet ovat erityistavoitekohtaisia. Ne eivät rajaa hankkeiden tukikelpoisuutta, vaan pyrkivät nostamaan esille parhaita hankkeita. Valintaperusteiksi on nostettu ohjelman erityistä lisäarvoa tuottavia painopisteitä tai painotuksia.

Jokaisella erityistavoitteella on erityistavoitteen sisältöön perustuvat erityiset valintaperusteet. Lisäksi jokaisen erityistavoitteen erityisiin valintaperusteisiin sisältyy neljä horisontaalista valintaperustetta (sukupuolten tasa-arvo, EU:n perusoikeuskirja, kestävä kehitys, Itämeri-strategia) ja enintään kolme tarkentavaa valintaperustetta (alueellinen, teemakohtainen ja kestävä kaupunkikehittäminen), joista tarkentavat valintaperusteet ovat valittavissa tarvittaessa. Tarkentavat valintaperusteet eivät saa olla ristiriidassa yleisasetuksen 73 artiklan sekä seurantakomitean hyväksymien ja hallintoviranomaisen vahvistamien valintaperusteiden kanssa.

EAKR-Toimintalinja 1: Innovatiivinen Suomi

Erityistavoite 1.1: Tutkimus- ja innovointivalmiuksien ja kehittyneiden teknologioiden käyttöönoton parantaminen (1.i)

Erityistavoitteen sisältöön perustuvat erityiset valintaperusteet:

- Hanke vahvistaa osaamista, ennakointi- tai innovointitoimintaa tai uusien teknologioiden kehittämistä
- Hanke tukee pk-yritysten tuotteiden, materiaalien, palvelujen tai tuotantomenetelmien kehittämistä, pilotointia ja kaupallistamista tai uusien teknologioiden käyttöönottoa ja hyödyntämistä
- Hanke edistää kasvuhakuista tai työllistävää yritystoimintaa
- Hanke tukee kaupunkien ja kuntien pilotointi- ja kokeilu ympäristöjen kehittämistä
- Hanke tukee elinkeinoelämän tarpeista lähtevää TKI-toimintaa
- Hanke edistää oppi- ja tutkimuslaitosten sekä elinkeinoelämän välistä yhteistyötä
- Hanke tukee älykkääseen erikoistumiseen liittyviä alueiden välisiä ja/tai kansainvälisiä kumppanuuksia

Horisontaaliset valintaperusteet (pakollisia):

- Hanke tukee sukupuolten tasa-arvoa
- Hanke tukee EU:n perusoikeuskirjan periaatteita ml. yhdenvertaisuutta, syrjimättömyyttä ja esteettömyyttä
- Hanke tukee kestävä kehityksen periaatteita ja unionin ympäristöpolitiikkaa
- Hanke tukee EU:n Itämeren alueen strategiaa

DNSH –
periaatteen
-mukaisuus

Tarkentavat valintaperusteet:

- Hanke kohdistuu maakuntien strategioissa (erityisesti älykkään erikoistumisen strategia) tunnistettuihin kärkialoihin tai kehittämiskohteisiin
- Hanke kohdistuu valtakunnallisen teeman sisällöissä tunnistettuihin painotuksiin
- Hanke on kaupungin ja valtion välisen innovaatioekosysteemisopimuksen mukainen

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Rahoitushakuja Kainuussa nyt keväällä 2022

- Kainuuseen (EAKR/valtio) myöntämisvaltuutta on kohdennettu vuosille 2022-2023 yhteensä 15,093 milj.€, josta Kainuun liiton osuus on 6,072 milj.€ ja ELY-keskuksen osuus 9,021 milj.€. Lisäksi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle on kohdennettu (ESR/valtio) myöntämisvaltuutta 7,933 milj.€, joka kohdentuu Kainuuseen. EU/valtion rahoituksen lisäksi edellytetään kuntarahoitusta/muuta julkista rahoitusta. Oikeuden mukaisen siirtymän –ohjelman, JTF, rahoitus Kainuulle 14,888 milj.€ 2022-2027.
- Rahoitushaut käynnistyneet/käynnistyvät:
 - Yrityksen kehittämisavustus -haku 14.3.2022-31.12.2022, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, kohdealue Pohjois-Suomi
 - Kainuun liiton EAKR-haku avautuu toukokuussa, mukana kaikki erityistavoitteet
 - Kestävä kaupunkikehittämisen (koordinaattorina Pirkanmaan liitto), rahoitus Kainuulle (EAKR/valtion) 740 000 €, välittävänä viranomaisena toimii Kainuun liitto – haku avataan toukokuussa
 - Kajaanin seudun innovaatioekosysteemisopimus: <https://www.kajaani.fi/tyo-ja-elinkeino/tutkimus-ja-kehitys/kajaanin-seudun-innovaatioekosysteemisopimus/>

Muita käynnissä olevia rahoitushakuja...

- Valtakunnallinen Innovaatio- ja osaamisverkostot –teeman (EAKR) haku valmisteluhankkeille, Etelä-Savon RR-ELY, 1.4.2022-10.5.2022
 - Valmisteluhankkeiden tulee liittyä seuraaviin teemoihin:
 - Uudistuva valmistava teollisuus: Esimerkiksi digitalisaation ja datatalouden mahdollisuudet johtamisessa sekä tuote- ja palveluliiketoiminnassa, älykkäiden pintojen, tekoälyn, Internet of things, robotiikan, fotonikan ja Extended realityn mahdollistamien ratkaisujen hyödyntäminen teollisuuden tuotteissa, palveluissa, tuotanto- ja liiketoimintaprosesseissa.
 - Hyvinvointi ja terveys: Hyvinvointi- ja terveystaloudet merkittävästi uudistavien personoitujen ja älykkäiden ratkaisujen kehittäminen ja skaalautuvat liiketoimintamallit
 - Kestävät ja älykkäät elinympäristöt: esimerkiksi vihreät ja älykkäät energiajärjestelmät, teollisuuden ja yhdyskuntavesien kiertotalousratkaisut, hiilineutraalit rakentamisratkaisut (esimerkiksi kaavoitus, komponentti, tuote, rakennukset, korttelit)
 - Ympäristöministeriön valtakunnallinen toiminta (koordinaattorina Pohjois-Pohjanmaan ja Hämeen RR-ELY –keskukset), koordinaatiohankkeen haku auki keväällä 2022
 - Energiatietoisuus ja kasvihuonepäästöjen vähentäminen, Pohjois-Pohjanmaan RR-ELY
 - Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen, Pohjois-Pohjanmaan RR-ELY
 - Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta, Hämeen RR-ELY
- Valtakunnallinen Innovaatio- ja osaamisverkostot –teema (EAKR)
- 27 milj. €, rahoittaja Etelä-Savon ELY-keskus
 - Teema luo paremmat valmiudet alueellisille TKI-toimijoille rakentaa laajoja ja vaikuttavia hankekokonaisuuksia ja yhteistyöverkostoja, jotka kykenevät hyödyntämään myös EU:n kilpailtuja rahoitusinstrumentteja esimerkiksi Euroopan Horisontti ja Digitaalinen Eurooppa –ohjelmia.
 - Edistetään elinkeinoelämäverkottunutta tutkimusta, tutkimus- ja kehitysinvestointeja erityisesti vihreään siirtymään ja digitaaliseen muutoksen kannustaen
 - TKI-toimijoiden yhteistyöverkostot tukevat kytkeytymistä yliajalleisiin arvoketjuihin ja vauhdittavat paikallisia investointeja (ml. RRF) kansainvälisen tason innovaatio- ja kokeilu ympäristöjen synnyttämiseksi.
 - Kansallisen TKI-tiekartan uuden kumppanuusmallin mukaan osaamiskärkien vahvistamiseksi, leventämiseksi ja vaikuttavuuden lisäämiseksi tutkimusta ja sitä hyödyntäviä verkostoja on koottava isommiksi osaamiskeskittymiksi ja ekosysteemeiksi.
 - Mahdollisia teemoja: Digitaalinen terveys, Älykäs energiamurros, Ilmaston muutos ja vihreä siirtymä, Älykäs, uudistuva ja digitalisoituva fotonikkaa hyödyntävä teollisuus, Valosta fyrkkaa

Valtakunnallinen Innovaatio- ja osaamisverkostot –teeman (EAKR) haku valmisteluhankkeille, hankehaun erityistavoitekohtaiset valintaperusteet:

- Hanke tukee pk-yritysten tuotteiden, materiaalien, palvelujen tai tuotantomenetelmien kehittämistä, pilotointia ja kaupallistamista tai uusien teknologioiden käyttöönottoa ja hyödyntämistä
- Hanke tukee elinkeinoelämän tarpeista lähtevää TKI-toimintaa
- Hanke edistää kasvuhakuista tai työllistävää yritystoimintaa
- Hanke edistää oppi- ja tutkimuslaitosten sekä elinkeinoelämän välistä yhteistyötä
- Hanke tukee sukupuolten tasa-arvoa
- Hanke tukee EU:n perusoikeuskirjan periaatteita ml. yhdenvertaisuutta, syrjimättömyyttä ja esteettömyyttä
- Hanke tukee kestävän kehityksen periaatteita ja unionin ympäristöpolitiikkaa
- Hanke tukee EU:n Itämeren alueen strategiaa
- Hanke kohdistuu valtakunnallisen teeman sisällöissä tunnettuihin painotuksiin
 - Teema kannustaa alueellisia TKI-toimijoita – erityisesti tutkimusorganisaatioita ja yrityksiä - nykyistä tiiviimpään maakuntarajat ylittävään yhteistyöhön. Tavoitteena on tukea osaamisintensiivisten, uusien innovaatio- ja liiketoimintaekosysteemien syntyä ja elinkeinoelämästä osaamisen uudistumista.

Kiitos!

paula.karppinen@kainuunliitto.fi

www.kainuunliitto.fi

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027